

TUTVUSTAME NAABREID

Tartumaa Arendusseltsi tegemisi aastal 2009

Juulikuus on MTÜ Tartumaa Arendusseltsile (TAS) üks väga oluline päev - nimelt 27. juulil on TASi sünnipäev, mida sel aastal peetakse juba kolmandat korda. Kuigi aastate pooldest veel lapsuke, oleme juba päris suureks kasvanud ja tegutseme aktiivselt. Arendusseltsi liikmeskonda kuulub 36 ettevõtjat, 38 MTÜd ja 16 omavalitsusüksust, ühtekokku on meil 90 liiget. Just sel aastal on väga tegusalt alguse saanud Leaderi strateegia rakendamine. Leaderi projektitaotlusi võtab TAS vastu alates veebruarist ja toimunud on juba kaks projektide hindamiskomisjoni koosolekut; 75 esitatud taotlusest on heaks kiidetud 44 kokku ligi viie miljoni krooni ulatuses. Sügisel toimub veel kaks hindamiskomisjoni koosolekut ja toetustena on plaanis heaks kiita veel viie miljoni krooni ulatuses projekte.

Lisaks projektitaotlejate nõustamisele ja projektide menetlemisele tegeleb TAS veel paljude asjadega: koolituste, seminaride ja õppereiside korraldamisega, arendusprojektide ettevalmistamisega ning riiklikes ja välismaistes koostöövõrgustikes osalemisega. 2009. aastal on toimunud õppereisid Saaremaale ja Gotlandile, alustas ettevõtjate ja MTÜde arenguprogrammi "Uuenduste otsingul", Tartumaa ettevõtjad osalesid turismimesil Tourest ja maamessil, TASi juhatus osales Lapimaal ja Hispaanias toimunud Leader-koostööseminaridel ja toimus Tartumaa kohaturunduse konverents Alatskivi lossis.

Tegemisi jagub ka suveks ja sügiseks. Eestimaa külade maapäeval augustis juhib TAS Leaderi maapäevade töörühma, samuti toimuvad augustis koolitusprogrammi "Uuenduste otsingul" õppereisid Pärnumaale ning toiduettevõtjate õppereisid Lõuna-Eestisse. Sügisesse jäävad veel mitmed koolitused ja seminarid, samuti omavalitsuste ja maapäevade teemasid käsitlev õppereis Saksamaale.

KRISTIINA LIIMAND,
Tartumaa Arendusseltsi tegevjuht

Tartumaa turismiettevõtjad osalesid turismimesil Tourest 2009

Tartumaa arendusselts võttis osa turismimesist Tourest 2009, eesmärgiga tutvustada Tartumaad kui turismisihthooga.

Tartumaad olid tutvustamas SA Tartumaa Turism, MTÜ Emajõe Lodjaselts, Eesti Rahva Muuseum, Tartu Mänguasjamuuseum, Eesti Põllumajandusmuuseum jt ning Tartumaa arendusselts koos piirkonna turismiettevõtjatega.

Madis ja Mart Toots MTÜst Saadjärve Jahtklubi tutvustasid Tartu vallas Saadjärve kaldal asuva jahtklubi pakutavaid aktiivse puhkuse võimalusi. Külli Must kutsus külalastajaid Alatskivi lossi osalema Alatskivi lossipäevadel 6.-9. augustil ja vaatama "Vihurimäe" etendust. Liia Vassila tegi reklaami peagi avatavale Alatskivi lossi šoti restoranile.

Kivi puhkemajasid tutvustas Aksel Kivi, kes pakkus külalastajatele võimalust vibu proovida ning kutsus neid oma puhkemajadesse viburajale ja üritusi pidama. Peipsi kõõgiljauhistu juhataja Ingvar Tšizikov ja MTÜ Piiri Peal eestvedaja Aime Güsson kutsusid messi külalastajaid Peipsi äärde puhkama ning sealse loodusliku ja kultuurilise mitmekesisuse tutvuma. Tartumaa ühe huvitava üritusena tutvustasime Kaera-Jaani võistutantsimist Võnnus.

Tartumaa arendusseltsil on ka järgmisel aastal kavas piirkonna turismiettevõtjatega Tourestile minna. Messil osalenud ettevõtjate arvates tuleb mõista ja hinnata turismimajanduse kasulikkust piirkonna majanduselule ning tegutseda ühiselt oma kodukoha parema tuleviku nimel.

Tartu arendusseltsi esindus Tourestil.

Maikuu korraldas Tartumaa arendusselts koostöös maamajanduse infokeskuse, Tartu ärinõuandla ja innovatsioonikeskusega InnoEurope rahvusvahelise kohaturunduskonverentsi.

Alatskivil toimunud kohaturunduskonverentsi sissejuhatus sai tehtud 2008. aasta sügisel Tartumaa kohaturundusseminariga. Seal tõstati vajadus rääkida sellel teemal sügavamalt, sest edukas kohaturundus tagab aktiivse elu- ja tegutsemiskeskonna maapiirkondades.

Kohaturundus hõlmab kõike piirkonnaga seonduvat: selle alla kuuluvad turism, investeringud, ettevõtlus ja kohaliku elu arendamine. Konverentsi eesmärk oli rahvusvahelise kogemuse kaasamine.

Vaja on oma lugu

Konverentsil räägiti kodukoha omapära väärtustamisest, kodupaiga oma loo loomisest, koostöö vajalikkusest arendustegevuses, kohaliku omavalitsuse tegevuse mõjust piirkonna arendamisele, teenuste ja toodete arendamisest muutavas ärimaailmas.

Margus Timmo tõi oma ettekandes välja kohaliku elu

Arendusselts pidas kohaturunduskonverentsi

Näituslaadal sai vaadata kohaliku toodangut.

arendava tõe: oma kodukohta tuleb väärtustada ja arendada, sest kohalike vaimustus toob juurde uusi inimesi. Vaimustus tuleneb liikumisest parema elu-järje suunas, mis algab iseenda võimete, suutlikkuse või suutmatuse äratundmisest. Margus Timmo sõnul ei tasu loota, et keegi tuleb ja toob meile "parema elu". Kogukonnas tuleb teha tööd parema homse nimel koos ja ühiselt, siis on ka tulemusi loota.

Edukas kohaturundus ei tähenda ainult piirkonna tutvustamist ja arendamist. Kohaturundusega on tihedalt seotud kohalikud ettevõtjad. Nendele heade tingimuste loomine kohaliku omavalitsuse poolt tagab edu ettevõtlusmaastikul.

Ettevõtteid on Alar Kolgi sõnul edukad siis, kui tähtsustavad väljastpoolt oma ettevõtte piire asuva oskusteabe ja teadmiste väärtust. Muutuvus ärikeskonnas ellujäämiseks vajavad ettevõtteid uusi strateegiaid, et uutes tingimustes tootearendusest ja turundusest kasu lõigata ning edukalt välisturule jõuda.

Ühisturundus oluline

Kohaturunduses on väga oluline roll ühisturundusel. Gerlinde Grubauer Austriast rääkis oma ettekandes tootlustus- ja müügivõrgustiku arendamisest ning kaubamärgi väljatöötamisest ja turustamisest. Austrias on Eferdingi regioon, mis on tuntud usaldusväärse

ja kompetentse aedviljakasvatuspriirkonnana, kuid seni on seal puudunud ühtne kaubamärk ning "meie" tunne. Loodi ühendus ja arendati koos välja kaubamärk "Eferdinger Gemüselust", mis moodustab nn katuse, mille all hakkab toimuma mitmekülgne koostöö põllumajanduse, tööstuse, turismi, kultuuri jne alal. Kaubamärki saab kasutada kohalik omavalitsus, mis on kasulik regiooni üksikutele ettevõtjatele ja huvigruppidele.

Meeldiv on tõdeda, et selles valdkonnas on Peipsiveeres asju juba mõnda aega aetud. Ingvar Tšizikov Peipsiveere Kõõgiljauhistu esimehena rääkis edukalt käima läinud koostöövõrgustikust ja selle kaubamärgist - Peipsiveere Kõõgiljauhistust. Kaubamärgil on kaks olulisemat kriteeriumi: Eesti toode ning kõrge kvaliteet. Mahetootmine ei ole omaette eesmärk. Ühistusse kuulub kaheksa ettevõtjat Pala, Alatskivi, Vara, Võnnu ja Meeksi vallast. Tootjaid on lisandunud nii Peipsiveerest kui Piirissaarest. Regulaarselt pakutakse oma kaupa mitmetel laadadel ja alaliselt pealinnas Stockmannis ning Tallinna kaubamaja Toidumaailmas. 2009. aasta mai lõpuks on kavas käivitada Kõõgiljauhistu press, millega viiakse värske kaup otse koju.

Arendusselts tutvus Gotlandi kolleegidega

Õppereisil Gotlandile nägid arendusseltsi liikmed, et igal väiksemalgi sealsel kohal ja ettevõttel on rääkida oma lugu, nad väärtustavad lihtsust ja traditsiooni ning koostööst tekkivat sünergia, mida peetakse edu aluseks.

Gotlandi pealinna Visby ühel vanemal ja kuulsamal tänaval asuvas restoranis toimunud õhtusöögil vahetati kogemusi Leader-programmi rakendamisest ning räägiti võimalikest koostööprojektidest.

Tähelepanuväärne oli Gotlandi esimene ökolõlu Suderby, mille rajamisega alustati eelmise aasta alguses. Seal on kavas välja arendada küla, mis koosneb kuni kaheksast majapidamisest, kes ise kasvatavad kohapeal peaaegu kõik vajalikud toiduained ja kasutavad oma igapäevases elus taastuvenergiat.

Oma ettevõtjate toodete ja teenuste reklaamimiseks osales arendusselts maamessil.

Aprillikuus toimunud maamessil esitles oma tooteid pagari- ja kondiitritooteid ning toitlustusteenust pakkuva OÜ Talev Kaubandus juhataja Tõnu Väljan. OÜ EstRabbitFarm juhataja Tiina Siirus tutvustas tõuküülikute kasvatust. Tiiu-Reet Kõnnusaar mahe-

Meeldejäävaks näiteks maa-elu mitmekesisustamisest võib pidada Gangvide farmi, mis loodi 2004. aastal Leader-programmi toetusega. 2007. aastast on see isemajandav organisatsioon. Kui varem kasvatati farmis piimakarja ja hariti põldu, siis nüüd on selle tegevusalaks turism. Farm asub jõe kaldal, mis suubub farmi lähedal

merre. Pererahvas on oskuslikult ära kasutanud farmi loodusliku asukoha. Külalistele pakutakse huvitavaid tegevusi alates looduseiiklustest ja lõpetades ameerika autode renoveerimisega. Farmist on võimalik endale lühemaks või pikemaks ajaks laenutada lemmikloomi.

Jõe kaldale mere lähedal on

ehitatud amfiteater, kus esitatakse näidendeid viikingite elust.

Reisi jooksul tutvusid arendusseltsi liikmed mitme mikroettevõttega.

Õppereisi lõpetas rühmatöö laeva konverentsisaalis, mille teemaks oli "Milliseid häid mõtteid ja ideesid Gotlandilt kaasa võtta ja Tartumaal rakendada".

Arendusselts Gotlandil "Kungla rahvast" laulmas.

Arendusseltsi ettevõtjad osalesid maamessil

toodetega tegelevast Hanso talust pakkus külalastajatele kasemahla ja idandeid. Restorani Apollo Belvedere omanik Marja Korpimäki kutsus külalastajaid Alatskivi kanti puhkama ning restorani einestama. OÜ I.B.O. Projekt eestvedaja Karin Laur tutvustas praktilisi toidunõusid toiduainete säilitamiseks, Egle Kann tutvustas oma pereettevõtet OÜ Kanni Puhkemaja, kus lisaks pakutavale puhketeenusele tegeletakse

istikutega ning püsilillede kasvatamisega. OÜd Amme Keraamika juhataja Priit Allas tutvustas oma ettevõtet, mis tegeleb keraamiliste ahjupottide valmistamisega ning kust saab tellida erivärvilisi glasuuritid ahjupotte, mida laotakse ilma vuu-gita kauakestvateks ahjudeks. Aleksei Tihhanov tutvustas külalastajatele tšintšiljade nahku ja neist valmistatud rõivaid. OÜ Hydroseal FTS on geomemb-

raanide maaletooja ja pakub erinavaid lahendusi veekogude rajamiseks. Anatoli Filippov Peipsiveerest Kolkjast esindas messil ASi Peipsi Kalamees ja tema suitsutatud latikad said väga kiiresti otsa.

Ettevõtjad jäid messil osalemisega rahule ja tõdesid, et ühisel pinnal osalemine on parim variant väikeettevõtja jaoks ja hea võimalus messil osalemise kogemust saada.